

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, félévre 4 korona,
negyedévre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér.

Hirdetés nagyság szerint.

Szépirodalmi, társadalmi, és köz-
gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények
a szerkesztőséghez intézendők.Előfizetési pénzek és reklamációk,
Feigl Gyula

kiadó címére küldendők.

XXI. évfolyam.

Felelős szerkesztő:
WITTINGER ERNŐ.

26. szám.

Te Deum.

Az az apró sereg, melyet tíz hónappal ezelőtt iskoláink annyi szeretettel fogadtak, tíz hónapon át annyi gonddal neveltek, oktattak, elzengte immár hálaadó imáját az iskolai évben vett sok jókért az eget Urának s visszasietett a szülői körbe.

Komoly, nehéz munkát végeztek az iskola padjain, hadd élvezzék hát a vakáció örömeit.

Mintegy varázsütésre megnéptelenedett városunk, elnémultak erdeink, mikor a tanulói fűszag kezébe kapta értesítőjét és a bizonyítványait. Szétfutottak apraja-nagyja az erdők lombjai közé, a virágos rétekre, melyek már oly rég csalogatták őket. Magukkal vitték a bizonyítványok adta örömet, de meg a keserőséget, a bánatot is.

S ez az öröm otthon majd még fokozódik, mikor a szülők keblükre ölelik gyermekeiket, kik igyekvő munkájokkal nekik büszkségükre, önmaguknak hasznára vállottak. A ki őríti a gyermek és ifjú szívvilágát, lehetetlen, hogy ártatlan irigységgel meg ne irigyelje azt a boldogságot, mely egy jó tanuló ifjunak az iskola kapujának bezárásakor csorduitig betölti a szívét. Oly ártatlan, oly örömteli ez a boldogság, melyet később, az élet zürzavarában, a gondok és terhek közepett, még legszerencsésebb perceiben sem érezhet az ember.

S mi lesz a keserőséggel, a bánattal, melyet egy tanuló sem tud ott hagyni, a hol szerezte? Magával viszi ki-ki ezt is otthonába, s habár

megoszlik szülő és gyermek között, valójában nem kisebb, hanem nagyobb lesz itt is, ott is, akár csak az öröm. A tanuló érezni fogja, hogy a magán kívül azt a szívet is megszorította, mely magához öleli, s nagy kérdés, vajon a szülőt nem mardossa-e a lelkiismeret, hogy gyámoltalan gyermekét nem támogatta eléggé nehéz munkájában.

Semmi kétség, hogy igen sokan tehetnek maguknak e tekintetben szemrehányást. Mert bizony úgy van, hogy még ma is igen sok szülő van, ki nem tudja, nem akarja megérteni az iskolának egyedül gyermeke javát célzó munkáját s nem segíti — önmagának s gyermekének kárára — magasztos törekvéseiben.

Akárhánynak egészen közömbös dolog, hova szállásolja el gyermekét, kik a pajtásai, s úgy tartja, ha havonként pontosan megküldi a koszt-pónt, megtett mindent, mit csak egy apa tehet. Pedig helyettest kellett volna keresnie, ki ugyanazon szeretettel, gondosággal kíséri a tanuló minden lépését, ki ugyanazon szeretettel párosított szigorral fedi meg hibáit, melylyel egy szülő tartozik gyermekének.

Hogy mily kicsiny az érdeklődés a szülőknél az iskola komoly és fontos ügye iránt, talán eléggé meggyőzők róla mindenkit, ha elárulom, hogy a csaknem félhónapig tartott gimnáziumi vizsgálatokon összesen egy apa jelent meg. Sem szülők, sem szülői helyettesek nem akadtak, kik személyesen óhajtottak volna meggyőződni róla, hogy gyermekeik vagy a gondjaikra bízott tanulók minő előmenetelt tettek az előirt tantárgyakban. Nem

értem ide természetesen az Árvaházat, melynek vezetői úgyszólván állandóan ott voltak a vizsgálatokon.

Pedig mily jól esett volna maguknak a tanulóknak, ha látják, hogy oly munkát végeztek, mely iránt a nagyok is érdeklődnek; mily jól esett volna a tanároknak, ha meggyőződnek, hogy fáradozásukból a szülők s helyetteseik is kötelességszerűleg kivesszik a maguk részét.

Az iskolát nem érheti vád. A mennyiben rossz az eredmény, leszámítva azt a pár esetet, hogy egyik-másik ifjú csakugyan nem tudományos pályára való, egyedül az érdeklődés hiányának tudjuk be, annak a nemtörődömségnek, mely épen a szülők részéről átka iskolaügyünknek.

Sok szó esett már a család és iskola körülött munkásságának szükségességéről, a kérdés már csak az, lesz-e idő, mikor ezt megértik mindazok, kiket legközelebb érdekel: a szülők.

Kezünkben van már a gimnázium értesítője is. Az értekezés Máty Engelbert dr. igazgató tollából való, kik évek hosszú során át minden idejét a neveléstan elméletének megfogalmazására fordította. Értekezése is ebből a körből való. S ha bár szigorúan tudományos alapon is van feldolgozva, ajánlanunk kell elolvasásra minden szülőnek, mert kevesebb szakértelemmel is, de a tanuló jól felfogott ügyeért való lelkesedéssel okulást meríthet belőle mindenki.

Junior.

TARCA

A titok.

A „KÖSZEG ÉS VIDÉKE” eredeti tárcája.

Dandilly Róbert, a durgazdag bankár, kinek egy hét előtt halt meg a felesége, éjféli felé tért haza a lakására. Nyugodtan odaült az íróasztalához, revolvert helyezett maga elé, melynek figyelemmel vizsgálta meg mind a hat töltényét, azután rágyújtott egy szivarra, tollat, papírost vett elő és az ő nagy, gömbölyű betűivel írni kezdett:

Amiért én most agyonlövöm magamat: annak oka a következő.

Feleségem mult hónap 14-dikén megbetegedett, 20-dikán ágyba dőlt és nem is kelt föl többé. Betegsége súlyos volt ugyan, de azért nem volt életveszélyes; halálhozó csak akkor lett volna, ha előre nem látott, de könnyen beállható bonyodalmak társulnak hozzá. Az orvos csak azt kötötte a lelkemre, hogy a legeslegszigorúbban ölködjem fölötte, hogy rendelései oly pontosan teljesíttessenek, amennyire csak lehet. Olyan esettel van dolgunk, mondá az orvos, melynél a legcsekélyebb mulasztás is gyászos következményekkel járhat; nagyobb biztonság okáért tehát az lesz a legjobb, ha magam ápolom a beteget, és minden orvososságot én adok be neki.

Hogy a feleségemet csakugyan szerettem, azt nem is kell mondanom; hisz' a legtisztább szerelemből vettem el. Szegény leány volt és én egy szavammal Párisnak legirigyeltebb asszonyává tettem. Eddigelé csuppa szomorúság volt az élete és szülőinek halála még nem a legnagyobb csapás volt, a mely érte. Atyja, anyja is sokat szenvedtek az életükben és a feleségemen az ő

haláluk után is meglátszott, hogy olyan lények oldalán töltött hosszú éveket, kik maguk is folyton sirtak. Feleségem határozatlanul beszélt a keservükről és én csak sejtettem, hogy valami kegyetlen végzet üldözi a családot, valami örök időkre kiható válságon mentek keresztül, vagy pedig egyike azoknak a szerencsétlen titkoknak borong felettük, melynek árnya egészen a sirig kíséri el az embert.

Egybekelésünk úgy eloszlatta mindezeket a felhőket, mint a meleg napsugár; feleségem, amikor betegágyba feküdt, a legboldogabb nőnek látszott a világon.

Ápoltam őt, ahogy csak tőlem tellett, a baj mindazonáltal súlyosabbra vált. Egy este egyszerre erős láz rohanta meg. Rögtön elkültem az orvosért; az orvos nem volt otthon, és oly későn tért haza, hogy a látogatást elhalasztotta másnapra. Én elhatároztam, hogy az egész éjjelt ott töltöm a betegemnél.

A feleségem lassanként megnyugodott, de reggeli három óra felé nyugtalanul kezdett hánykolódni az ágyában; szemei csukva voltak, de álmában vagy önkívületi állapotban, beszélni kezdett. Kezdetben csak érthetetlen szavak, panaszos sóhajok törtek ki belőle . . . később azonban egész tisztán mondott ki egy szót: „Armand.” Sorba vettem az ismerőseinket, de Armand nevű egy sem volt közöttük. Ugyan kiről álmodhatik a feleségem?

Nemsokára, mintha csak mind jobban megoldódnék a nyelve, egyre folyékonyabban kezdett beszélni, és a szavak mind tisztábban röpentek el ajkairól: „Armand-om . . . szegény Armandom . . . De hisz' én szeretlek . . . jöjj hozzám . . . ne hagyj így meghalnom, míg meg nem öleltelek . . .”

A lázbeteg elhaltatott, kinyitotta, majd megint

lehuntya a szemeit, azután befordult a fal felé és mintha elaludt volna.

Hogy nekem milyen aggodalmak szorongatták a szívemet, azt most nem szükséges apróra elmondanom.

Igy telt el a reggel, a délután, az este. Végre éj let és az idő mind későbbre kezdett járni; feleségem megint lázban égett. Talán megint beszélni fog és én a rettenes, a szégyenletes igazságot meg tudom tőle? De nem. Reggelig vártam-lestem, de eredménytelenül.

A következő egész nap épp úgy telt el, mint az előbbéi. Az orvos úgy találta, hogy a beteg állapota rosszabbra fordult; az aggodalmát nem tudta eltitkolni többé. Én pedig gondoltam magamban: Háttha meghal és nem uod el mindent? Megfogadtam, hogy megkísértem megtudni a valóságot.

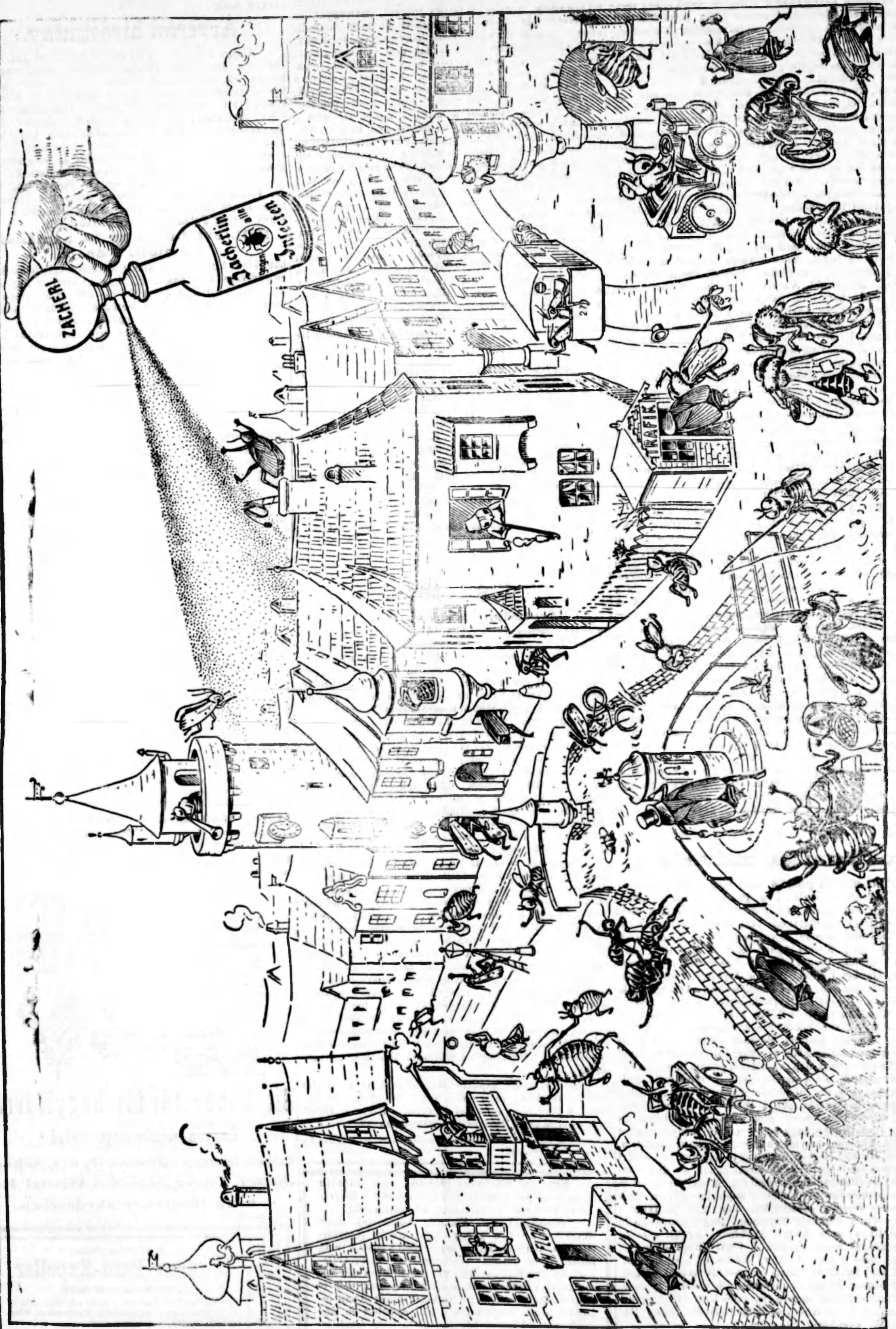
Éjféli lett. A feleségem aludt és nekem az éj csöndjében eszembe jutott egy régi barátom, aki mint nem egyszer mesélte, azzal szokott volt mulatni, hogy alvó kedvesének keblére tette a kezét és ilyes módon mindenféle lidércz álmokat idézett föl benne.

Én is előrehajoltam tehát és feleségem keblére tettem a kezemet s gyöngéden, de mind erősebben oda szoritottam. Néhány perc múlva csakugyan megmozdult a beteg ajkai és lihegő erőlködéssel suttogták: „Iry . . . válaszolni fogok . . . megbocsátok . . . szerencsétlen . . . őh, szerencsétlen . . . látni akarlak . . . mindig . . . minlig . . .” Itt kimerülten elhaltatott. Nekem azonban tudnom kellett, hogy csakugyan arra a személyre vonatkozik-e mindez, kinek nevét ő multkor kiejtette; tudnom kellett, hogy ennek az elméleti tévelygésnek csakugyan valami valóságos emléké képezze-e az alapját. Még egyszer a keblére szoritottam tehát a kezemet, és feleségem alig hallhatólag sóhajtott: „Armand”.

Ettől aztán minden kétség eltűnt belőlem. Haueru

Ha látlak oh Zacherlin, a szivem is dobban;
 De nem fogadlak el, ha kínálnak tokban.
 Tokban a mi van, haszontalan dib, dáb;
 Attól ugyan nem döglik, se féreg, se a sváb.

Zacherlin üvegben! Ez az igazi szer!
 Legyen áldott a ki kőszit, százszor és ezerszer
 S valahol függ a Zacherlin plakát:
 Ott kapható Zacherlin egész éven át.